Lesnícky náučný chodník Zubria zvernica

Kraj:	Nitriansky
Okres:	Zlaté Moravce
Geomorfologická jednotka:	Tribeč
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	chránený areál Topoľčianska zubria zvernica
Prístup:	bus Lovce alebo bus Žikava a 5 km pešo po jednej z dvoch lesných ciest
Východisko:	Lovce alebo Žikava, Zubria zvernica
Trasa:	Lovce/Žikava: po obvode Zubrej zvernice
Dĺžka, prevýšenie:	2,5 km, prevýšenie 100 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2008

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave.

Textový sprievodca: dvojjazyčná brožúrka Zubria zvernica/The Wisent Enclosure (autor Jozef Šabo, vyd. Lesy SR, š. p., OZ Topoľčianky, 16 strán)

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepný závod Topoľčianky, Parková 7, 951 93 Topoľčianky, tel. 0915 899 911

Poznámky: (1) Trasa náučného chodníka začína neďaleko miesta výbehu zubrov, ktoré možno pozorovať spoza ohrady počas kŕmenia o 9. a 14. h. (2) Na prístupovej ceste k východisku náučného chodníka je parkovisko aj pre autobusy.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je veľmi vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Lovce a Žikava. Obce asi 9 km na severozápad od Topoľčianok na severovýchodnom okraji Žitavskej pahorkatiny pri úpätí Tribeča. Prvá zmienka o Lovciach je z roku 1323 a o Žikave z roku 1075.

Zubria zvernica Topoľčianky. Obora 5 km severozápadne od obce Lovce na úpätí Tribeča, založená v roku 1958 za účelom záchrany zubrov, ktorým hrozilo vyhynutie. Má rozlohu 27 ha, jej ochranné pásmo 113 ha. Jej prvoradou úlohou je chov zubra hrivnatého horskej línie. Od začiatku jej existencie v nej bolo odchovaných viac ako 175 jedincov, z ktorých niektoré umiestnili v zoologických záhradách alebo súkromných chovoch po celej Európe. Zubria zvernica sa nachádza na okraji Veľkej zvernice, ktorá je určená na chov jelenej, srnčej, muflónej a diviačej zveri. Prvé zubry Beyryeg a Beylianka boli v roku 1958 dovezené z Bieloruska, k nim neskôr pribudli Putifár a Pumarka z Poľska a Silák z Tatranskej Javoriny. Je celoročne prístupná verejnosti.

Zubor hrivnatý. Najväčší voľne žijúci živočích na území Slovenska, európsky endemit. Nazýva sa tiež zubor európsky alebo zubor lesný. Názov zubor hrivnatý je odvodený od dlhšej hrivy na výraznom hrbe, hlave a krku. Pravdepodobne posledného zubra žijúceho voľne na území Slovenska skolil pri Vígľaši kráľ Matej Korvín. Žije v stádach, živí sa rastlinnou potravou. Je blízkym príbuzným bizóna amerického. Najväčší jedinci dosahujú výšku 2 m a dĺžku do 3 m, hmotnosť je okolo 800 až 1 000 kg, v zajatí sa dožíva priemerne 27 rokov, vo voľnej prírode menej. V súčasnosti žije na svete vďaka dôkladnej ochrane 3 200 jedincov, ktoré sú zákonom chránené.

Putifár. Legendárny zubor, privezený do zvernice Topoľčianky ako štrnásťročný z Poľska v roku 1963. Jeho hmotnosť bola pri prevoze 1 230 kg – bol jedným z najmohutnejších zubrov. Uhynul v roku 1970 ako 21-ročný. Jeho pozostatky boli uložené v blízkosti hrušky, vysokej 20 m, asi 150 – 180 rokov starej, v ktorej tieni sa veľmi rád zdržiaval.

Chránený areál Topoľčianska zubria zvernica. Chránené územie vyhlásené v roku 1964 na ploche Zubrej zvernice Topoľčianky a jej ochranného pásma s cieľom vytvoriť prostredie pre ochranu zubra európskeho podľa medzinárodnej konvencie. Východný okraj areálu sa kryje s výbežkom Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie. Smerom na juh na areál nadväzuje územie európskeho významu Člnok (súčasť sústavy Natura 2000).

Tribeč. Jadrové pohorie na západnom Slovensku približne medzi Partizánskym, Nitrou a Veľkým

Poľom vybiehajúce k juhozápadu do Podunajskej pahorkatiny a na východe susediace s Pohronským Inovcom, Vtáčnikom a Hornonitrianskou kotlinou. Vystupuje na kontakte Karpát a Panónskej panvy pozdĺž zlomov ako hrasť. Budujú ho najmä kryštalické bridlice, granodiority, vápence, dolomity a kremence. V ústrednej časti je odkryté kryštalické jadro, kde mohutný granodioritový peň tvorí najvyššiu časť pohoria dosahujúcu Veľkým Tribečom maximálnu nadmorskú výšku 829 m. Morfologicky osobitým a ojedinelým elementom pohoria sú 400 – 600 m vysoké nápadne čnejúce „hôrky“ lemujúce jeho ústredný chrbát od východu (napr. Plieška, Dúň, Veľký Lysec, Ploská, Člnok – Hôrka – Skalka) i západu (napr. Veľká skala, Hrdovická, Háj, Tábor). Sú to kvesty, ktoré vznikli na uklonených vrstvách relatívne voči okoliu odolnejších hornín – kremencov a vápencov. Väčšinu územia porastajú dubovo-hrabové a dubové, vo vyšších polohách i bukové lesy a zväčša teplomilné rastlinné spoločenstvá so vzácnymi druhmi, napr. peniažtek slovenský, hrdobárka páchnuca, hrachor benátsky, kosatec nízky, hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý, ľalia zlatohlavá. Pri východnom a najmä severnom okraji sú odlesnené časti so sídlami i s rozptýleným charakterom. Väčšia časť územia s výnimkou strednej východnej časti je súčasťou Chránenej krajinnej oblasti Ponitire.

Názvy informačných panelov

1. Lesnícky náučný chodník Zubria zvernica
2. História a súčasnosť zubrej zvernice
3. Spôsob života zubrov
4. Zubor a jeho príbuzné druhy
5. Obry medzi európskymi živočíchmi
6. Návštevy poľovnej zveri
7. Výskyt zubra vo voľnej prírode
8. Prvé zubry v Topoľčiankach
9. Putifár – praotec všetkých slovenských zubrov
10. Vzácne rastliny, motýle a hmyz

Panely v teréne nie sú označené názvom náučného chodníka. Rovnako ako textový sprievodca sú dvojjazyčné – okrem slovenčiny sú v angličtine.

LESY SR š. p., Banská Bystrica, odštepný závod Topoľčianky
Lesnícky náučný chodník Zubria zvernica
Education trail "Wisent Enclosure"
1.

Vzácne rastliny, motýle a hmyz
Rare plants, butterflies and insect
10

Zubria Zvernica

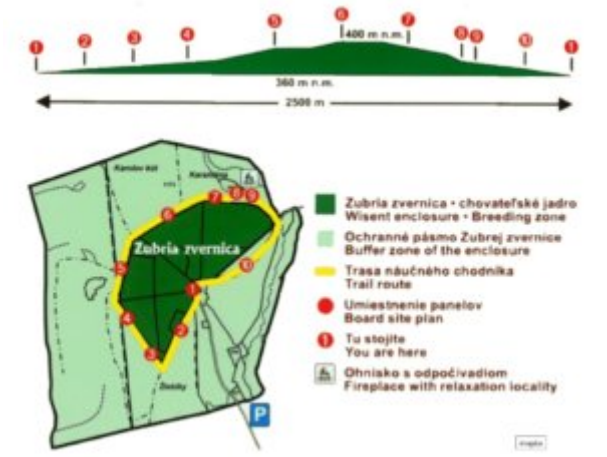
400 m n.m.
360 m n.m.
2500 m
Zubria zvernica
Zubria zvernica • chovateľské jadro
Wisent enclosure • Breeding zone
Ochranné pásmo Zubrej zvernice
Buffer zone of the enclosure
Trasa náučného chodníka
Trail route
Umiestnenie panelov
Board site plan
Tu stojíte
You are here
Ohnisko s odpočívadlom
Fireplace with relaxation locality

MAPY.CZ